

pošila ljubljanskim in mariborskim učiteljskim in učiteljskim brezplačno »Tovariša« in »Popotnika«. Ljubljanski učiteljski nikli se poslužujejo poleg tega tudi čitalnice, ki jim jo je priredila sekcija v sobi odsekov. V zadnjem času smo nabavili iz njihovega fonda tudi radio aparat, da ima naš naraščaj vsak čas na razpolgo dobra predavanja in glasbo. S tem ga obvarujemo, da ne išče zabave drugod in ne zaide na napačna pota. Sres. učit. društvo je prevzelo nalogo preskrbeti naraščaju vsak teden po eno predavanje iz psihologije, o narodnem gospodarstvu in modernem šolstvu in o izvenšolskem prosvetnem in gospodarskem delu.

8. Odsek za Mladinsko Matico: V odseku so: Skulj, Ribičič, Slapšak, Levčeva, Černejeva, Širok, Zupančič Jože. Kooptirana sta bila še Grum in Hreščak. V širjem odboru so: Gregorčič Edvard, Ivanjšič Ljudevit, Klemenčič Vlado, Ločniškar Fran, Pirnat Viktor, Šterk Davorin, Zerjav Albert. Delo Mladinske Matice poznajo vsi, pozna in cenijo pa ga tudi naša celokupna javnost. (Dokaz temu je višina naklade njenih edicij.) Pevski zbor in Mladinska Matica sta naši ustanovi, ki dvigata naš stan nad vsemi drugimi. Naše gospodarske ustanove dvigajo ugled v gospodarskem, Mladinska Matica in pevski zbor pa v kulturnem pogledu. Na take ustanove lahko s ponosom pokažemo vsakokrat in ob vsaki priliki.

9. V odseku za šolsko zgodovino sta: Petrovec Ciril in Potočnik Alojzij.

10. Časnikarski odsek. Njegovi člani so tovariši: urednik U. T. Ribičič, Šupančič Drago, Zupančič Jože, Vodotova. Ne more nam biti vseeno, v kakšni luči izidejo poročila o našem delu v dnevnem časopisu. Javnost, ki ne pozna bliže ne nas ne našega dela, ustvarja sodbo o tem po objavah dnevnikov. Naloga članov časnikarskega odseka je sestavljati poročila o našem delu za dnevne liste in skrbeti, da v teh izidejo.

Ekskurzijiski odsek:

28. decembra 1931 se je na sestanku, ki ga je sklicala sekcija v svrhu ustanovitve ekskuzijskega odseka, izvolil sledeči odbor: Zupančič Jože, Močnik Pavla, Podbevšek Stefanija, Mihelič Jožef, Šupančič Drago in Hofbauer Lojze, Kus Viljem, Traven Albina, Debeljak Vojteh, Rus Emil. Smernice E. O. so vam znane iz poročil in člankov v U. T. Odsek je že pričel z delom in pripravlja za letošnje leto 3 ekskuzije: na Koroško, na Jadran in v južno Srbijo.

Predsednikovo in tajnikovo poročilo sta bili soglasno odobreni.

BLAGAJNIŠKO POROČILO.

Blagajnik tov. Grum poda nato informativno poročilo o splošni medsebojni administraciji in konstatira, da je tudi to zajela nekaka kriza. V svojem poročilu ugotavlja ne točno dostavljanje mesečnih prijav, vsled česar nastaja v upravni nered in nepotrebne reklamacije. Tako se dogajajo slučajji, da prejmejo že izstopivši člani še nadalje stanovske liste, dočim jih na novo pristopivši ne prejema. Tudi nekateri članski izkazi so netočni, ker so nekateri člani v njih kratkomalo izpuščeni. V celoti dolgujejo učiteljska društva glavni upravi okoli 30.000 Din za letošnje poslovno leto. Ta znesek je mnogo previsok in blagajnik apelira na navzoče, da ukrepanje potrebno, da se ta dolg poravnava in uvede pri vseh društvihi točna in redna administracija. Prometa je v poslovnem letu 1931/32. že nad 1.600.000 Din. Sklene se dalje, da ostane dosedaj način medsebojnega poslovanja in plačevanja prispevkov, s člani pa, ki ne zadostijo svojim obveznostim nasproti društvu, postopa prizadeto društvo po pravilih in po svoji uvidevnosti. Po kratki debati vzamejo navzoči poročilo z odobravanjem na znanje.

POROČILO O TISKU.

Predsednik Mladinske Matice in urednik Učiteljskega Tovariša tov. Skulj poda nastopno poročilo:

Službeni prejemki učiteljstva osnovnih šol na Češkoslovaškem in v Nemčiji.

Živimo v dobi težke gospodarske krize, ki je napravila po vseh državah znatno zmanjšanje prejemkov državnega uradništva in je prisilila finančne ministre, da začno resno premišljevat, kako doseči proračunsko ravnovesje. V nekaterih evropskih državah (v Nemčiji, na Poljskem, v Avstriji, na Madžarskem, v Angliji) se je zaradi proračunske ravnovesja seglo po plačah državnih uslužbencev. Tudi na Češkoslovaškem, kjer je gospodarska situacija še dokaj dobra, vendar pa je število brezposelnih doseglo značilno višino, so se dohodki državne blagajne mnogo zmanjšali. Ni torej čudno, da so nekateri čimtelji iz producerskih krogov svetovali finančnemu ministru, da bi po vzorcu ostalih držav segel po prejemkih javnih nameščencev. Ti čimtelji pa so lahko finančnemu ministru hvaležni, da ni uvaževal njihovega nasveta; kajti če bi bila znana itak nezadostna kupna sila velike armade javnih nameščencev, bi bili s tem oškodovani ponajveč le krogi obrtnikov, trgovcev in industrijecev.

Zdi se, da je nevarnost znižanja prejemkov javnih nameščencev vsaj za tekoče leto in za začetek leta 1932. odstranjena, tako, da se ni bati tamkajšnjemu učiteljstvu življenja. Kako bo naprej, pa nihče ne ve. Ni izključeno, da se finančne težkoče prihodnjega leta ne bodo zvečale. Češkoslovaški ministrski predsednik g. Fr. Udržal je rekel v parlamentu: »Gospodarska kriza in skrb za njeno odstranitev nas sili, da uve-

Po delegacijskem zborovanju je začel odsek Mladinske Matice s sistematičnim delom. Razdelil se je v literarni in gospodarski pododsek.

Skrb gospodarskega odseka je bila, da obdrži kljub sedanjim prilikam število članov in matičnih publikacij na prejšnji višini. V začetku so bili izgledi slabi, saj je bilo prijavljenih za »Naš rod« do dne, ko je bilo treba določiti naklado, komaj 3000 naročnikov. Odbor ni obupal. Gospodarskemu odseku so pomagali vsi člani. S primerno reklamo in sodelovanjem učiteljstva smo dosegli 23.000 naročnikov. Danes tiskamo »Naš rod« v 24.000 izvodih. Ker pa je število kljub temu napram lanskemu letu nekoliko padlo (lani 27.000), smo vpeljali reklamo na platnicah »Našega roda«, kakor »Kresnice«.

Skrb literarnega pododseka pa je bila, da dvigne »Naš rod«, kakor tudi knjige Mladinske Matice umetniško, kolikor mogoče visoko.

Sestavili smo štiriletni literarni program Mladinske Matice, ki ga je posvetovalni odsek pregledal, popolnil in potrdil.

Da bi ta program čim prej uresničili, smo sklenili izdati izredne publikacije.

Z razpisom nagrad za redne kakor tudi za izredne publikacije, še bolj pa z osebno agitacijo, se nam je posrečilo pritegniti lepo število, posebno mlajših umetnikov v krog sodelavcev. Od delegacijskega zborovanja do danes smo prejeli že 23 rokopise za knjige. Tekmovanje za nagrade naših rednih publikacij bo letos izredno hudo.

Tudi »Naš rod« si je pridobil letos polno novih sodelavcev tako med literati kot med slikarji in prav zato list ni bil še nikdar tako pester kot sedaj.

Na nekaterih učiteljskih zborovanjih so se učitelji pritoževali, da je list nekoliko pretežek. Treba pa je pomisliti, da se je list razširil tudi na meščanske in srednje šole in da moramo nuditi tudi tem nekaj primernega čtiva.

Izredna izdaja dveh knjig je za prvi poskus povsem uspela. Obe knjigi sta izšli v lepi in ukusni opremi s številnimi ilustracijami in sta napravili povsod dober utis. Vsaka knjiga je izšla v nakladi od 3000 izvodov. Prva knjiga bo kmalu razprodana, od druge, ki je izšla nekoliko kasneje, je prodano tudi že lepo število. Od obeh knjig bo imela Mladinska Matica lep moralen pa tudi gneten uspeh.

V zadnjem času je dobila Mladinska Matica tudi primerne prostore, kjer poslujeta urednik in tajnik in ima določene uradne ure. V teh prostorih je zbrana in urejena tudi zaloga publikacij iz prejšnjih let.

Ker smo s pomočjo podpore, ki jo je podelila kraljevska banska uprava v znesku 5000 Din, razdelili mnogo naših publikacij v obsejne kraje in našim izseljencem, se je zaloga precej skrčila. Število posameznih knjig dosega prilično po 100 izvodov, le pri par knjigah je zaloga nekoliko večja, ki pa jo bomo tudi razprodali.

Naše stanovsko glasilo Učiteljski Tovariš s priložo »Prosveta« smo skušali v vsakem oziru vzdržati na dosedajni višini.

Zeleti bi bilo več sodelavcev, zato prosim vse predsednike, naj skušajo v svojih društvihi organizirati poročevalske odseke, kakor je to storila sekcija. List mora biti verno zrcalo našega dela, tako v stanovskem, kakor v šolskem in prosvetnem oziru.

Nekatera učiteljska društva so predlagala, naj ukinemo priložo »Prosveta«, članke pa naj objavlja Učiteljski Tovariš. Mnenja sem, da bi s tem nič ne pridobili, temveč samo izgubili. Stroški, ki gredo za »Prosveto«, bi šli za priložo Učiteljskemu Tovarišu. Gradivo, ki se sedaj zbira v ličnih brošurkah in je vsem prosvetnim delavcem dobrodošlo, bi se razgubilo po posameznih številkah Učiteljskega Tovariša.

Iz tega razloga in ker nam je tudi banska uprava pripomogla do nadaljnjega izdajanja »Prosvete«, priporočam, da jo ne samo obdržimo, marveč tudi izpopolnimo.

(Nadaljevanje sledi.)

demo strogo štednjo pri vodstvu države in vstopovsod. Tudi pri personalu hočemo štediti. Tako bomo odstranili v polni zavesti težko odgovornost; kajti zavedamo se, da najdemo lahko v bodočnosti še vedno trajno napravo za energično ureditev prejemkov državnih nameščencev, nego zmanjšanje nagrade za njihovo težko delo. Ako pa bi se to, kar smo k vprašanju o štednji državnih reči napravili, ne pokazalo zadostno, hočemo tudi v tem slučaju priti z novimi nasveti in z novimi smernicami.

Zadnje besede ministrskega predsednika so učiteljstvo nekoliko razburile. Boje se namreč, da bi jim v skrajni sili zmanjšali njihove prejemke. Zato hočejo že sedaj stati na straži in se pripraviti, da dokažejo narodni skupščini, ako bi se tej staval predlog za znižanje plač uradništva v odobritev, da je ta namera popolnoma napačna.

Najvažnejše in najbolj učinkovito proti znižanju plač tamkajšnjega učiteljstva je dejstvo, da so bili in so češkoslovaški državni nameščenci slabše plačani od nameščencev v sosednji Nemčiji.

Ta dokaz (vsaj kar se tiče učiteljstva), je potrdila tudi zveza učiteljstva meščanskih šol na Češkoslovaškem, ki je izdala v zadnjem svojem strokovnem glasilu posebno priložo, iz katere podajam sledeče zanimivosti:

Službeni prejemki nemškega učiteljstva niso povsod enaki; najmanjši so na Pruskem, največji pa v Hamburgu. Na Bavarskem in Saškem so pa prejemki neka srednja med prvimi in drugimi. Zato je najlepše učitelju v Hamburgu. Službeni prejemki pruskega upravitelja šole se približno ujemajo s plačo saškega učitelja, najslabše so pa plačani upravitelji na Bavarskem. Najzanimivejše je dejstvo, da je najslabše plačani pruski učitelj na boljšem nego upravitelj na Češkem v 2. draginjskem razredu. Poleg tega so pa draginjske razmere na Češkem in v Nemčiji jako različne. Nemčija prodaja življenjske potrebščine približno 12% ceneje od Češke.

K sklepu tega članka naj priobčim še sledečo resolucijo češkoslovaškega učiteljstva:

1. Pred uzakonitvijo božičnega prispevka na Češkem in pred znižanjem plač v Nemčiji so bili službeni prejemki češkoslovaškega učitelja samo 65% oziroma 73% (to pa oziroma se na to, ako je stanoval češkoslovaški učitelj v novi oziroma stari stavbi) aritmetične sredine plač nemškega učiteljstva.

Ustanovni sestanek EO.

JUU more zabeležiti zopet nov uspeh v svojem obsežnem delu. 28. XII. se je vršil ustanovni sestanek EO, t. j. sestanek vseh onih, ki se zanimajo za ekskuzijski odsek in ki imajo namen, udeleževati se potovanj in vsega dela, katerega hoče izvrševati ta odsek.

Ob napovedani uri, je otvoril sestanek predsednik JUU tov. Ivan Dimnik. V vnešenih besedah je pozdravil mnogobrojne navzoče in opisal namen ekskuzijskega odseka. Pri tej priliki se je dotaknil vprašanja našega obmorskega okrevanja, ki bi bil omogočen, če bi članstvo odstopilo prispevke, katere je nekoč plačalo za nabavljane zadruge temu domu. Radi tega bi bilo potrebno, da se pozizve, kdo je plačal, koliko in kdo odstopi ta znesek učiteljskemu ferijalnemu domu. Na podlagi teh podatkov bi bilo mogoče dobiti po članstvu vplačani denar za nabavljane zadruge — za učiteljske ustanove. Njegova izvajanja so navzoči sprejeli z navdušenim aplavzom. Predsedstvo sestanka je na splošno željo prevzel tov. Jože Zupančič, ki je obširno in natančno razmotrival bodoče delo in organizacijo odseka. Sledile so volitve in za temi določitev poverjenikov EO v posameznih učiteljskih društvih. V vseh vprašanih se

Splošne vesti.

— Novi Glavni prosvetni svet. S kraljevim ukazom z dne 31. decembra 1931 je bil imenovan novi Glavni prosvetni svet, ki je sestavljen sledeče: predsednik dr. Petković Vladimir, univ. prof. iz Beograda; podpredsednik Mihajlovič Jelenko, direktor seizmografičnega zavoda iz Beograda; člani: Sretenović Kosta, Djordjevič Dragoslav, Milošević Momčilo, načelnik ministrstva prosvete Djurić Milan, načelnik ministrstva poljoprivrede Korenić David, načelnik ministrstva trgovine in industrije, dr. Kasumović Ivan, načelnik prosvetnega oddelka Savske banovine; Mazi Josip, načelnik prosvetnega oddelka Dravske banovine; dr. Corović Vladimir, univ. prof. iz Beograda; dr. Fran Tučan, univ. prof. iz Zagreba; dr. Jovanović Dragoslav, univ. prof. iz Beograda; dr. Mihailo Ilić, univ. prof. iz Beograda; dr. Čajković Sigismund, prof. viš. pedag. šole iz Zagreba; dr. Bosanac Stjepan, rektor višje pedag. šole iz Zagreba; Divac Nedeljko, prof. višje pedag. šole iz Beograda; Boško Bošković, direktor gimnazije v Beogradu; Musolini Stevan, direktor klasične gimnazije v Beogradu; dr. Kosta Krsmanović, direktor gimnazije v Sarajevu; Premović Dimitrije, direktor gimnazije v Bitolju; Janošević Darinko, prof. v Beogradu; Jeran Fran, prof. v Ljubljani; Marković Stevan, direktor učiteljskega v Sarajevu; Hadžiatašković Gligorije, direktor učiteljskega v Kragujevcu; dr. Popović Simeon, arhimandrit, rektor pravosl. bogoslovja v Prizrenu; dr. Kasandrić Ivan, rektor centralnega bogoslovnega seminarija v Splitu; dr. Sikirić Šakira, v. d. direktorja šerijatske šole v Sarajevu; Miliković Jezdimir, upravitelj meščanske šole v Somboru; Rukavina Josip, učitelj mešč. šole v Zagrebu; Avramović Svetolik, upravitelj osn. šole v Zagrebu; Dimnik Ivan, šol. upravitelj v Ljubljani; Vujica Petković, učitelj v Beogradu in Rašić Damjan, upravitelj osn. šole v Beogradu.

— Diplomski izpiti na Višji pedagoški šoli v Zagrebu. V zimskem roku se vršijo letos diplomski izpiti za učitelje meščanskih šol, na Višji pedagoški šoli v Zagrebu dne 15. februarja. Prošnje za pristupitev k izpitu je vložiti na rektorat do konca januarja.

— Ekskurzijiski odsek JUU, EO bo organiziral za binkoštno praznike dva dvadnevna izleta in sicer: enega na Plitvička jezera, drugega na Koroško. Opozarjamo tov. in tovarišice na ta dva izleta s pripombo, da bomo objavil natančen razpored in proračun za posameznika ter prijavi rok v začetku februarja. — Priporočamo pa, da štedite!

Odbor EO.

— Odstotek pokojnine po uredniškem zakonu. Na splošni seji Državnega sveta je bil sprejet pod št. 39127-31 odlok, ki se glasi: Po I. odstavku § 123 Zakona o uradnikih iz leta 1931. pripada uslužbencu odstotek 0,90% za vsakega nadaljnega pol leta po dokončanih 10 letih državne službe bodisi ko dokonča 30 let službe ali pa 50 let starosti; v nasprotnem mu pripada skrčeni procent po službenih letih odnosno letih starosti.

2. Po prejemu božičnega prispevka na Češkoslovaškem in po znižanju plač v Nemčiji, je stopila plača češkoslovaškega učiteljstva približno na 78% oziroma 80% plače nemškega učiteljstva — ali

3. da sta zakon o božičnem prispevku in odtegljaji v Nemčiji napravila manjšo razliko med plačami nemškega in češkoslovaškega učiteljstva; ta razlika se je znižala za 13%.

4. Plače češkoslovaškega učiteljstva so še vedno za 22% ali v nekaterih slučajih za 14% manjše nego plače učiteljstva v težki gospodarski krizi se nahajajoče Nemčije.

5. S tem pa ne smemo misliti, da so, oziroma da so bili nemški učitelji najboljše plačani učitelji v Evropi. Resnica je le, da cela vrsta evropskih držav, n. pr. Švica, Anglija, Danska itd., plača svoje učiteljstvo mnogo, mnogo bolje od Nemčije.

Nekoč sem tudi v tem listu objavil članek in primerjal plače pri nas in na Češkoslovaškem ter ugotovil, da so naše plače manjše za 13%!

K. —

je vršila debata, pri kateri je bilo iznečeno dosti važnih smernic za novo izvoljeni odbor. Odbor je dobil nalogo, da sestavi poslovnik EO in se dogovori s Hranilnico in posojilnico Učiteljskega konvikta, kjer naj bi oni tovariši in tovarišice, ki nameravajo potovati, nalagali med šolskim letom majhne zneske s pomočjo položnic. Po dvehurnem vsestranskem razmotrivanju, je zaključil predsednik tov. Zupančič lepo uspel sestanek ter se zahvalil vsem navzočim za udeležbo in stvarno sodelovanje.

Z ustanovitvijo tega odseka je stopila organizacija JUU zopet za korak naprej v svojem delu za izobrazbo učiteljstva in za gojitev stikov med učiteljstvom v domovini in izven nje.

Že ta prvi sestanek je pokazal, kako veliko zanimanje je med učiteljstvom za skupna potovanja, ki bodo pedagoškega ali zabavnega značaja. Po soglasnem sklepu je bilo določeno, da se bodeda vršili o Binkoštih dve dvodnevni potovanji in sicer na Plitvička jezera in na Koroško. Novemu odseku, ki bo imel po izjavi tov. predsednika Ivana Dimnika, v vodstvu JUU vso oporo — želimo mnogo uspeha.

— Narodna Prosveta, organ Jugoslovenskega učiteljskega združenja je izšla za pravoslavne božične praznike na 16 straneh. Vsebinske številke je zelo pestra in zanimiva. Poleg stanovsko političnih in pedagoških člankov prinaša ta številka članke splošno znanstvene vsebine in nekaj prav posrečenih krajših literarnih proizvodov učiteljev, članov našega združenja.

— Umril je 11. t. m. profesor in ped. didakt. vodja moš. učiteljskega v Ljubljani, g. Anton Lenarčič. Rodil se je na Blokah 15. jan. 1877. Po dovršenih študijah je bil nekaj časa učitelj v Šmartnem pri Kranju in v St. Vidu nad Ljubljano. Izpiti za mešč. šole mu je pripomogel pri nastavitvi za vadniškega učitelja v Ljubljani, kjer je deloval s kratkim presledkom, ko je bil voditelj pripravljalnega letnika, vse do šol. l. 1927/28. S tem letom je prevzel pouk metodike na učiteljski in vodstvo praktičnih nastopov gojencev v vadnici. Vse svoje zmožnosti je posvetil vzgoji našega naraščajca, za kar mu dolgujemo lep spomin. Užalostični soprogi naše iskreno sozajlje!

— Umril je nenadne smrti naš dragi tovariš Dragotin Vouk, kontr. učitelj na Skomarju (Konjice) v starosti 40 let. Služboval je na tem mestu komaj 1 leto, a smrt ga je pobrala, ko se je pravkar življal v narodno in prosvetno delo. Bil je dober prijatelj tovarišem-icam, ki ga bodo ohranili v dobrem spominu. Na visokem Pohorju sameva njegov grob, daleč od rodnega Primorja. Naj v miru počiva v visoki tiho!

Zahvaljujemo se prisrčno gospodu županu Skvarči, ki je za pokojnika opravil cerkvene obrede, in se v lepem govoru poslovil od njega.

Zaradi oddaljenosti kraja in snežnih zametov se mnogi tovariši niso mogli udeležiti zadnje pokojnikove poti. R. i. p.

— Članstvu JUU litijskega sreza. Ker je nemogoče trpeti še nadalje nered v plačevanju članarine, prosimo tem potom vsakega, ki nima urejene članarine, da to stori do 20. t. m. ter skrbi nadalje, da vrši svojo člansko dolžnost vedno za mesec naprej, ker le tako bo mogel blagajnik plačevati centrali.

Tudi zaostankarji lanskega poslovnega leta naj uredijo svoje zadeve, ker mora pač vsak član vedeti, da je v tej članarini všteta naročnina listov, ki so jih prejeli. Prihodnji poziv bo imenoma.

— Tudi znamenje časa. V Sarajevu je bil 22. decembra zaključen šestmesečni tečaj za otroške vrtnarice. Tečaj se je vršil na tamošnjem ženskem učiteljski. Ni bil najbrže edini vzrok, ker je bil ta tečaj prvi te vrste, da se je zanj prijavilo vsega 500 kandidatinj, a uprava jih je mogla sprejeti le 46, ki so vse tečaj dovršile.

POIZKUSI Z NOVIMI OSNOVAMI ZA MEŠČANSKE SOLE V BRNU.

V šolskem letu 1931/32. se vršijo prostovoljni poizkusi v poučevanju po predlogu novih normalnih osnov za meščanske šole, ki so bile izdelane od reformne komisije za osnovne šole pri ministrstvu prosvete na 12 meščanskih šolah v Brnu.

Poizkusi so omejeni za enkrat na prvi razred meščanskih šol.